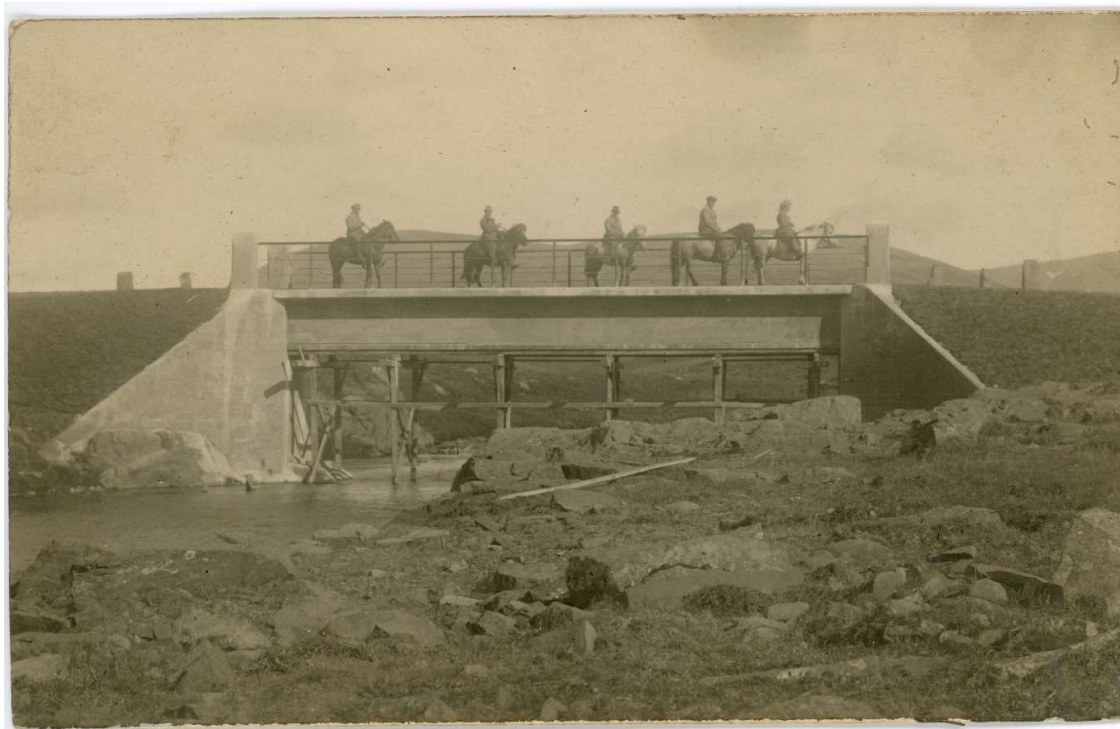

Byggðasafn Dalamanna

Ársskýrsla 2020

Tunguá í Miðdölum

Efnisyfirlit

Stjórnsýsla	2
<i>Stjórn safnsins</i>	<i>2</i>
<i>Starfsfólk og sjálfboðaliðar</i>	<i>2</i>
<i>Stofnskrá og stefnumörkun</i>	<i>2</i>
Safnkostur	2
<i>Afhendingar 2020.....</i>	<i>3</i>
Munir	3
Ljósmyndir.....	3
<i>Skráningar</i>	<i>3</i>
Miðlun	3
<i>Opnunartímar.....</i>	<i>3</i>
<i>Aðsókn.....</i>	<i>3</i>
Rannsóknir og þekkingaöflun.....	4
Húsnæði	4
Annað	4
Ársreikningur 2020	6

Stjórnsýsla

Stjórn safnsins

Menningarmálanefnd Dalabyggðar fer með málefni Byggðasafns Dalamanna. Nefndina skipa formaður Þorgrímur Einar Guðbjartsson bóndi á Erpsstöðum, Hlöðver Ingi Gunnarsson skólastjóri Auðarskóla og Sigrún Hanna Sigurðardóttir bóndi á Lyngbrekku. Varamenn eru Einar Jón Geirsson kennari Búðardal, Gyða Lúðvíksdóttir bóndi Brautarholti og Ólafur Skagfjörð Gunnarsson bóndi Þurranesi. Menningarmálanefnd fundaði sex sinnum á árinu.

Starfsfólk og sjálfboðaliðar

Safnvörður í 55% starfshlutfalli er Valdís Einarsdóttir safnastjóri Dalabyggðar. Safnastjóri er jafnframt í 30% starfshlutfalli sem héraðsskjalavörður hjá Héraðsskjalasafni Dalasýslu og 15% starfshlutfall hjá sveitarfélaginu Dalabyggð sem persónuverndarfulltrúi ofl.

Um eftirlit og minna viðhald sá Viðar Þór Ólafsson verkstjóri Dalabyggðar. Bogi Kristinsson fyrrverandi byggingafulltrúi Dalabyggðar aðstoðaði við gerð áætlunar um endurbætur á skólahúsinu á Staðarfelli. Sem fyrri ár var Arndís Erla Ólafsdóttir í Ásgarði safninu innan handar um margt og mikið.

Stofnskrá og stefnumörkun

Byggðasafn Dalamanna starfar samkvæmt eldri safnastefnu fyrir árin 2013-2017. Ákveðið hefur verið að fresta frekari vinnu við stefnumörkun og annarri áætlanagerð til lengri tíma þar til ljóst verður hvert framtíðarhúsnæði safnsins og framtíð verður.

Safnkostur

Byggðasafn Dalamanna safnar munum, ljósmyndum og heimildum sem að gera sögu mannlífs og náttúru í Dölum skil. Söfnunarsvæði Byggðasafns Dalamanna er fyrst og fremst Dalasýsla og Skógarströnd. Héraðsskjalasafn Dalasýslu tekur við skjölum og Listasafn Dalasýslu við listmunum tengdum héraðinu.

Söfnunarflokkar eru heimilishald, atvinnuhættir, heimilisiðnaður, handverk, samgöngur, félagslíf, skólahald, kirkjumunir, trúarsöfnuðir og náttúruminjar. Vegna skorts á geymslurými er lögð áhersla á söfnun ljósmynda og heimilda frá síðari hluta 20. aldar í stað umfangsmikillar munasöfnunar.

Safnað er munum, ljósmyndum og heimildum sem tilheyra heimilishaldi og daglegu lífi á starfsvæði safnsins frá torfbæjum til nútímans. Varðandi atvinnuhætti er lögð áhersla á landbúnað fyrir vélvæðingu, hlunnindanýtingu, sjávarnytjar, eyjabúskap, iðnað og upphaf verslunar í héraðinu. Sérstök áhersla er lögð á söfnun tengda heimilisiðnaði og handverki úr héraðinu. Þá er og safnað er tækjum og tólum sem því tengjast. Safnið á nokkuð af munum tengdum póst- og símaminjum. Varðandi félagslíf er áhersla lögð á íþrótta- og æskulýðsfélög. Skólahald er mikilvægur söfnunarflokkur og safnað er munum frá farskólunum, Búnaðarskólanum í Ólafsdal, Lýðskólunum í Hjarðarholti og Búðardal, Húsmæðraskólanum á Staðarfelli og Laugaskóla. Úr öðrum skólum er meiri áhersla lögð á söfnun ljósmynda og heimilda. Á safninu er nokkuð af kirkjumunum, en einnig er safnað ljósmyndum og munum tengdum starfsemi Hjalpræðishersins í Dölum.

Afhendingar 2020

Í aðfangabók eru skráðar 7 afhendingar muna og 4 afhendingar ljósmynda.

Munir

2020-1 Stokkabelti og skúfhólkur Unnar Kjartansdóttur úr Fremri-Langey.

2020-2 Munir úr eigu Valgeirs Björnssonar á Ytra-Felli

2020-3 Munir úr eigu Magnúsar Friðrikssonar og Soffíu Gestsdóttur á Staðarfelli.

2020-4 Munir úr eigu Bjargar Magnúsdóttur, Magnúsar Jónassonar og barna þeirra í Túngarði.

2020-5 Munir úr eigu Guðrúnar Guðmundsdóttir í Sælingsdal, Vígholtsstöðum og Búðardal.

2020-6 Munir frá Stóra-Múla.

2020-7 Munir frá Lambastöðum, Hróðnýjarstöðum, Búðardal og víðar.

Ljósmyndir

2020-1 Slökkvið Dalasýslu – Dalabyggð.

2020-2 Ljósmyndir úr fórum Oddnýjar Daníelsdóttur frá Fossseli úr Staðarfallsskóla

2020-3 Ljósmyndir úr fórum Tómasarbarna frá Lambastöðum.

2020-4 Ljósmyndir úr fórum Ólafíu Katrínar Hansdóttur frá Ketilsstöðum í Hörðudal.

Skráningar

Í árslok voru alls skráðir munir í Sarp 2209 og 5093 ljósmyndir. Forvinna að skráningu nokkurs magns muna og ljósmynda er langt komin, eina sem vantar er tími til að ljúka því verki.

Því miður er ekki til nákvæm skrá yfir fjölda óskráðra muna í Sarpi, en áætlað er að það séu um 300 munir og 1000 ljósmyndir. Stór hluti þeirra kemur úr stórum afhendingum í geymslum og eftir er að yfirfara betur. Stefnt er að vinna upp þennan þennan slóða samhliða flutningi á safninu.

Miðlun

Engar sýningar voru á safninu sumarið 2020. Unnið er að taka niður sýningar safnsins til flutnings í nýtt húsnæði (eða langtímageymslu).

Miðlun á ljósmyndasafni fer að mestu í gegnum Sarp og sameiginlegri Facebook-síðu Byggðasafns Dalamanna og Héraðsskjalasafns Dalasýslu. Þar eru og birtar örsögur, kveðskapur, viðburðir og annað smálegt tengt sögu og mannlífi í Dölum.

Heimasíða safnsins er hluti af vefsíðu sveitarfélagsins Dalabyggðar, en þar eru ekki mikilir möguleikar á uppsetningum og er sú síða því lítið notuð nema fyrir grunnupplýsingar.

Nokkuð af munum eru í láni hjá Sauðfjársetri á Ströndum vegna sýningar um börn í sveit.

Opnunartímar

Byggðasafn Dalamanna var lokað sumarið 2020 vegna fyrirhugaðs flutnings á safninu.

Aðsókn

Alls voru skráðir 2313 gestir á viðburði á vegum Byggðasafns Dalamanna. Sögustundir lágu alfarið niðri vegna Covid-19 og eingöngu farin fimm sögurölt.

Sögustundir eru haldnar yfir vetrarmánuðina í samstarfi við Héraðsskjalasafn Dalasýslu. Engar sögustundir hafa verið haldnar síðan fréttir bárust af Covid-19 í febrúar 2020.

Sögurölt yfir sumarmánuðina hefur verið í samstarfi við Sauðfjarsetur á Ströndum síðan 2018. Til skiptis er gengið á Ströndum, í Dölum og einnig í Reykhólahreppi. Sumarið 2020 var farið í Skarð og Manheimatinda á Skarðsströnd, Bassastaði við Steingrímsfjörð, Ásgarðsstapa í Hvammssveit, Þiðriksvallavatn á Ströndum og Mjósýndi á Svínadal.

Vegna Covid-19 var engin starfsemi hjá Félagi eldri borgara í Dalabyggð og Reykhólasveit. En safnastjóri og héraðsskjalavörður hafa verið með reglulega dagskrá þar undanfarin ár.

Rannsóknir og þekkingaöflun

Ekki gafst mikill tími til rannsókna og þekkingaöflunar á árinu umfram það sem tengdist skráningu muna og greiningum á óþekktum andlitum og landslagi í ljósmyndasfni. Þó er yfirleitt umtalsverð heimildaleit tengd sögustundum, sögurölti og leiðsögn um safnið, þrátt fyrir að ekki hafi verið um formlegar prentaðar útgáfur að ræða að sinni.

Húsnæði

Frá 1977 hefur Byggðasafn Dalamanna verið til húsa í kjallara undir kennsluálmú Laugaskóla. Núverandi húsnæði hentar starfsemi safnsins illa og fá tækifæri eru til þróunar. En öllu alvarlegra er yfirvofandi hætta á vatnstjóni vegna lagna, leysingavatns og nú síðast mikilla haustrigninga. Á haustmánuðum 2019 var endanlega ákveðið eftir miklar haustrigningar og vatnsflóð á safninu að nú væri nóg komið og safninu lokað á Laugum.

Gerð var þarfagreining fyrir safnið og þau atriði sem skipta mestu máli varðandi nýtt safnahús. Þar er lykilatriði er að húsnæðið uppfyllir skilyrði um langtímarvarðveislu og hafa möguleika til fjölbreyttrar starfsemi. Með þessi grundvallaratriði að leiðarljósi var farið skipulega yfir kosti og galla þeirra bygginga sem hafa komið upp í umræðunni undanfarinn áratug og einnig aðrir möguleikar. Snemma varð ljóst að ekkert félagsheimilanna (Tjarnarlundur, Staðarfell og Árblik) var nógu stórt undir starfsemi safnsins og þörf á viðbyggingu í öllum tilvikum. Skólahúsið á Staðarfelli stóð eitt eftir sem mögulegt safnahús.

Húsmæðraskólinn á Staðarfelli hýsir alla starfsemi safnsins og gott svigrúm er til þróunar og jaðarstarfsemi. Húsið er á þremur hæðum með kjallara, alls um 751 m² að stærð. Elsti hluti skólahússins var byggður 1912/1913, viðbygging og ris byggð síðar. Auk þess fylgja skólanum íbúðarhús með 2 íbúðum, íbúðarhús með 3 íbúðum og kjallara, véla- og verkfærageymsla og hjallur. Heildarstærð er um 1293 m². Helstu úrbætur og dýrustu á húsnæðinu tengjast aðgengi hreyfihamlaðra og brunavörnum.

Unnið var að kostnaðaráætlunum, gróf nýtingaráætlun. Eigandi safnsins, sveitarfélagið Dalabyggð, leitar nú leiða að fjármagna verkefnið.

Annað

Þónokkur tími safnvarðar fer í að svara ýmsum erindum tengdum munum, ljósmyndum, sögu, menningu og staðhátum héraðsins. Stærstu verkefni ársins 2020 voru áætlanagerð, skráningar og undirbúningur að þökkun og flutningi á safnkostinum.

Ársreikningur 2020

Tekjur	2018	
Sveitarfélagið Dalabyggð	4.773.834 kr	83,1 %
Safnasjóður	500.000 kr	8,8 %
Aðrar tekjur	4.000 kr	4,1 %
Tekjur samtals	5.277.834 kr	
Gjöld		
Launakostnaður	4.773.834 kr	81,1 %
Sarpur	129.268 kr	1,9 %
Húsaleiga	180.000 kr	2,7 %
Öryggisgæsla	148.925 kr	1,6 %
Sími, nettenging ofl.	3.600 kr	0,4 %
Tryggingar	24.192 kr	0,4 %
Sérfræðipjónusta	500.000 kr	3,5 %
Pökkunarvörur	198.880 kr	4,6 %
Samtals	5.958.699 kr	
Rekstrarafgangur/tap	- 680.865 kr	
Rekstrarhagnaður uppsafnaður	4.746.580 kr	
Rekstartap 2020	- 680.865 kr	
Samtals	4.065.715 kr	

Ársreikningur Byggðasafns Dalamanna er hluti af bókhaldi sveitarfélagsins Dalabyggðar og endurskoðað með því